

КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Н. О. Брагар

Медичний коледж Запорізького державного медичного університету

Актуальною проблемою вищих навчальних закладів освіти є залучення випускників шкіл для навчання. Вибір останніх базується на можливості отримати сучасну професійну освіту, що підвищить їх конкурентоспроможність на ринку праці в майбутньому. Останні роки в конкурентну боротьбу за українського випускника вступили європейські навчальні заклади, які пропонують високий рівень знань, можливість навчатися на бюджетній (безкоштовній) основі, гідні соціальні умови, отримання диплому європейського зразка та можливість працевлаштування за кордоном.

В цій боротьбі на перше місце виходить особистість викладача, його постійне спрямування до розвитку професійної компетентності, професійного зростання. Викладач – це людина, яка синтезує в собі професійні, наукові, особисті та духовні якості. Людина, яка за допомогою своїх знань, вмінь, навичок, своїм прикладом та досвідом може зацікавити та залучити студентів до наукової та практичної роботи. Авторитетна думка, наявність власних досягнень у професійній галузі, практичні приклади, досконале знання предмету, майстерне викладання, налагодження гарних стосунків зі студентами, забезпечення прикладного використання теоретичних знань – це запорука якісного засвоєння студентами предмету та їх мотивація бути схожими на професійну, гідну, виховану людину. Перелічені якості викликають повагу до викладача, підвищують його авторитет серед колег та студентів вищих закладів.

Особисті якості викладача відіграють важливу роль у формуванні спеціаліста фармацевта (провізора). Грамотний, чуйний, контактний спеціаліст зможе надати професійну, всебічну консультацію та пораду клієнту.

Професійна компетентність викладача вищої школи багато в чому визначається можливістю встановлювати контакт з аудиторією та окремими

студентами, вволікати їх в наукову та практичну роботу. Важливими особистими якостями викладача є: допитливість, наполегливість, постійний інтерес до наукових успіхів в інших галузях знань, наукова витривалість у роботі зі своєю науковою проблемою і наукова вимогливість до себе, дисциплінованість, прагнення до точності результатів, ентузіазм і старанність у роботі, критичність і самокритичність.

Враховуючи вищенаведене, викладачу слід постійно підвищувати та удосконалювати рівень фахової компетентності, яка охоплює мотиваційні, когнітивні, діяльнісні, ціннісно-рефлексивні, емоційно-вольові компоненти.

Мотиваційний компонент фахової компетентності відбиває ставлення викладача до професійної діяльності, виражене в цільових установках. До складу мотиваційного компоненту входить потреба у професійній діяльності, прагнення до творчої наукової та навчально-методичної діяльності, інтерес до виховної роботи, пізнавальні, професійні і творчі мотиви, які впливають на досягнення поставленої мети. Основу мотиваційного компонента складає мотивація досягнень, показники професійного самовизначення та професійної спрямованості.

Когнітивний компонент включає знання теоретичного і практичного характеру: методологічні знання – знання загальних підходів, принципів, закономірностей розвитку, навчання і виховання студентської молоді, теоретичні знання фахової наукової дисципліни, сукупність знань, необхідних викладачу для здійснення посадових обов'язків, знання, які складають основу педагогічної діяльності, знання інформаційних технологій, їх можливостей для розв'язання задач з предметної галузі та навчальному процесі, креативність, гнучкість, критичність, системність, мобільність, оперативність мислення.

Діяльнісний компонент являє собою взаємопов'язаний комплекс умінь і навичок, що забезпечують якісну реалізацію посадових функцій викладача. Серед професійних умінь викладача вищої школи виділяють: проектувальні, конструктивні, інформаційні, організаторські, комунікативні, дослідницькі, виховні.

Ціннісно-рефлексивний компонент включає сукупність особисто значущих і цінних прагнень, ідеалів, переконань, поглядів, ставлень до продукту і предмету діяльності у професійній сфері і сфері стосунків, розуміння професійної компетентності як однієї з провідних професійних і соціальних цінностей, адекватну самооцінку власних можливостей у професійній діяльності, наявність власної позиції щодо прийнятих рішень у професійній діяльності, прагнення до самоактуалізації, саморозвитку, постійної роботи над собою у професійній сфері, прагнення до професійного самовдосконалення, здатність брати на себе відповідальність за прийняті рішення професійної діяльності, уміння визначати резерви свого подальшого професійного зростання та регулювати свою професійну діяльність і ставлення до неї.

Рефлексія характеризує осмислення, самоаналіз і самооцінку особою власної діяльності і її результатів, уточнення шляхів її організації, визначення на основі свого власного досвіду оптимальних методів і прийомів роботи.

Емоційно-вольовий компонент охоплює такі якості особистості, як наполегливість у подоланні труднощів, старанність, вдумливість, прагнення до самовдосконалення, самокритичність, впевненість у собі, відсутність остраху помилитися, цілеспрямованість у роботі, почуття власної гідності.

Для викладачів фармацевтичного профілю дуже важливим є уміння своєчасно відстежувати всі зміни, що відбуваються на ринку фармацевтичної продукції, обирати найбільш зручні шляхи отримання інформації та уміння швидко перевіряти її достовірність. Саме тому в поняття професійної компетентності викладача фармацевтичних дисциплін слід включити також такий компонент, як інформаційна компетентність.

Ціннісне ставлення до викладацької діяльності виявляється в таких показниках, як: розуміння мети і завдань викладацької діяльності, усвідомлення цінності професійно педагогічних знань, визнання цінності суб'єктних відносин, задоволеність педагогічною працею та орієнтація на професійне й особистісне самовдосконалення.

Очевидно, що досягнення мети сучасної освіти пов'язане з особистісним потенціалом викладача, його загальною та професійною культурою, без яких неможливе вирішення наявних проблем навчання та виховання відповідно до нових освітніх вимог.

Список використаних джерел

1. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду / М. С. Головань // Вища освіта України. – 2008. – № 3. – с.23-30. 7. Головань М. Система компетенцій випускника вищого навчального закладу напряму підготовки “фінанси і кредит” / М. С. Головань // Вища школа. – 2011. – № 9. – с. 27-38.
2. Компетентність саморозвитку фахівця: педагогічні засади формування у вищій школі / О. О. Біла, Т. Р. Гуменникова, Я. В. Кічук. – Ізмаїл: ІДГУ, 2007. – 236 с.
3. Стрельников В. Компоненти професійної компетентності викладача вищої школи/ В.Ю. Стрельников // Наукові записки ПОППО: Моделі ключових та професійних компетентностей педагогічного працівника. – 2011. – Випуск 2. – 184 с.